

Јасмина Наумоска
Филозофски факултет
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје

УДК: 801.73

ПЛАТОНОВИТЕ ДИЈАЛОЗИ – ПРИМЕНЕТА ХЕРМЕНЕВТИКА

Платоновата филозофија својата идиосинкратичност во голема мера ја добива со формата во која е изразена. Платоновите филозофски искази не се преточени во расправи, стандардниот формат на филозофско испитување, туку во еден вид дијаложка дебата (освен *Одбраната Сократова* и *Писмата*). Оваа дебата во Платоновите дела суштински се разликува од дебатата во дијалозите на Кикерон и на Беркли, чии карактери се маски зад кои се кријат одредени стојалишта и идеи, но се различни и од текстовите на Кјеркегор и на Ниче во кои авторите намерно го отежнале откривањето на нивните ставови. Со дијаложката дебата како нов формат на специфично филозофско-литерарно изложување, Платон воспоставува нова традиција на комуникација со филозофските идеи, често инспиративна за многумина филозофи подоцна, но истовремено и непремостлив „Гордиев“ интерпретативен јазол за оние што метатеориски му пристапуваат на тој текст. Но, афирмирањето на дијалогот како значаен аспект на Платоновата филозофија, во одредени интерпретативни стојалишта не само што не претставува толкувачки хендикеп туку е единствен пристап кон Платоновата филозофија. Такво е Гадамеровото читање на Платоновите текстови.

Теориската поврзаност на Гадамер со Платоновата филозофија не почнува, ниту останува на толкувачкото историско-филозофско интересирање и претставува почетен филозофски импетус за воспоставувањето на неговата универзална херменевтика. Со Платон, Гадамер се занимава уште од почетокот на својата кариера. Својата необјавена докторска дисертација што ја обработува тематиката за задоволството кај Платон ја пишува во 1921 година, а

хабилитациската теза на тема *Платоновата дијалектичка етика* во 1928 година, примарно како интерпретација на *Филеб*. Со Платоновата филозофија се занимава и подоцна кога го издава делото *Идејата за Доброто во платонистичко-аристотеловската филозофија* (1978). Во меѓувреме, тој издава помали текстови кои во 1980 година се објавени под наслов *Дијалог и дијалектика: осум херменевтички студии за Платон*. Во неговото главно дело *Вистина и метод* ги развива своите принципиелни ставови за дијалогот, дијалектиката и убавото, кои се во постојана кореспонденција со Платон. Сè на сè, во корпусот собрани дела на Гадамер, текстовите за класичните автори во кои доминира Платон зафаќаат три тома (5–7), еквивалентно на трите тома посветени на херменевтиката.

Во таа смисла, занимавањето со Платоновата филозофија значително влијаело на понатамошниот тек и развој на неговата филозофија. Текстовите посветени на Платон не биле само дополнително интересирање на Гадамер. Работата врз Платоновите текстови во голема мера е поврзана со неговата херменевтичка позиција. Во суштина, Гадамеровата херменевтика е повторно откривање на хеленската филозофија, особено на Платоновата, во еден современ контекст. Гадамер вели: „Херменевтиката и грчката филозофија останаа двете главни теми на мојата работа ... [и] Платон остана во центарот на моите проучувања“ (цит. според Gill, Renaud 9). Од една страна, се покажува дека Гадамеровата херменевтика самата е дијалектична, а од друга страна, неговата интерпретација на Платоновите дијалози е во целост херменевтика прикажана на дело.

Иако често самооценувањата на филозофите за своите филозофски позиции се покажале како особено нерелевантни, сепак, оцените изјавени во неколку интервјуа на Гадамер дека е платонист (но не експлицитно во своите дела) не треба да се остават забележани.

Антидоктринарен пристап – отвореност на интерпретацијата

Гадамер го прифатил пристапот кој смета дека не постојат скриени учења во Платоновата филозофија и дека главниот извор за

нејзино разбирање треба да се бара во дијалозите. Според него, не можат да постојат скриени доктрини кои се во основа на дијалектичката вистина. Вистината за Платон не е вистина сама по себе, туку вистина која е постојано тестирана во живата дискусија на прашање и одговор. Погрешни се интерпретациите според кои Платоновата филозофија е затворен систем на искази која ги дискредитира Сократовите иронизирања со цел да се добијат чистите аргументи на апсолутното учење. Дијалектичката спрега помеѓу спротивностите во Платоновите изложувања, според Гадамер, е местото каде што почива вистината. За Платон, како што ќе биде и подоцна за Гадамер, вистината во својата суштина е бескраен дијалог. Од една страна, тоа не значи дека филозофијата апсолутно се предава на релативизмот, но, од друга страна, таа поради својата интринсична дијалогичност не може да се покори на претходно утврдени вистини кои ќе ја ограничуваат нејзината живототворност. Вистината не е статична, таа секогаш е поврзана со практичната отвореност кон светот. Херменевтичката филозофија, според Гадамер, не нуди конечни одговори, туку само бесконечно дијалектичко испитување на вистините. Во таа смисла, и Гадамеровата интерпретација на Платон го следи овој принцип, имено таа повеќе ја потенцира нејзината отвореност отколку што дава дефинитивни одговори за нејзината „доктринарност“.

Како и неговиот ментор Хајдегер, и Гадамер му пристапува на Платон од позиција на Аристотел, особено поради неговото систематско фундаирање на етиката. Исто така, Гадамер му пристапува на Платон и од перспектива на Сократ, толкување кое Хајдегер експлицитно го отфрла. Според Хајдегер, Аристотел подобро ја знае Платоновата филозофија и, следствено, поавтентично ни ја презентира. Ретроградната интерпретација преку Сократ и неговите претходници, според Хајдегер, е погрешна.

Гадамер ја согледува основата на Платоновата дијалектика во филозофската дијалогска активност на Сократ. Поради тоа, Гадамер се обидува да ја истакне Платоновата филозофска повеќезначајност која се губи кај Аристотел. Од тие причини, за него од големо значење е *Филеб*, зашто имајќи ги предвид неговиот предмет и методологијата, овој веројатно доцнежен дијалог се навраќа на

Платоновите рани дела. Во него, како во сократовските дијалози, Платон се осврнува на човечкиот аспект на доброто, а и методот во *Филеб* е еленктички каков што е во раните дијалози. Со ова навраќање, според Гадамер, се потенцира дијалектичката основа која ја заокружува Платоновата филозофија, имено ставот дека доброто не е толку апстрактна идеја како што е состојба на човечкиот живот и дека тоа „човечко“ добро се реализира преку постојаната дијалогска активност.

Теорија/практика

Во својата хабилитациска теза, а под големо влијание на Хајдегер, Гадамер ја воспоставува својата практична филозофска интерпретација на Платон заснована врз онтологија, која значително се разликува од стандардните теоретски пристапи. Тој смета дека Платон преку Сократ не презентирал теориски систем толку колку што сакал да презентира форма на човечка егзистенција. Во таа смисла, Гадамер го позајмува од Хајдегер, како главен елемент на своето теориско истражување, концептот *φρόνησις* (практична мудрост) од делата на Аристотел, кое го означува Хајдегеровото „бидување-во-светот“.

Кај Платон филозофијата е потрага по мудроста, а не е нејзино поседување, и како таква таа ја сочинува највисоката форма на човечко постоење. Платон го покажува тоа во *Одбраната Сократова* кога го опишува начинот на живеење на Сократ кој ја следи „човечката мудрост“ (Платон 23b). Гадамер се спротивставува на доминантниот став дека не само кај Платон, туку и кај Аристотел, гносеолошкиот потенцијал на *nous* е највисокиот човечки потенцијал и дека животот според теоријата е најдобар живот. Несомнено е дека вакви наведувања можат да се најдат во текстовите и на двајцата автори,¹ но Гадамер инсистира на точноста на тврдењето дека и кај

¹ Гадамер ја надминува класичната поделба на учителот и ученикот како Платон идеалистот и Аристотел реалистот, потенцирајќи го платоновско-аристотеловскиот ефект, според кој овие двајца филозофи воопшто не се контрадикторни, туку, напротив, искажуваат иста вистина, но на два различни начина. Во тој контекст, Гадамер зборува за идејата за Доброто во двата филозофски концепта како за еден, имено во платонистичко-аристотеловската филозофија.

двајцата е јасно дека сметаат оти мешаниот живот е најдобар. Значи, теоријата, според него, е највисоката форма на практиката.² Таа е еден вид човечка практика, односно поголем збир од човечки активности, како што се науката, уметноста, филозофијата, затоа што тоа е начин на суштествување во светот, бидување човек. За Гадамер, „θεωρία самата по себе е практика“ (Gadamer, *Hermeneutics as Practical Philosophy*, 230).

Една од последиците на овие ставови на Гадамер е постепеното укинување на дуализмот на теоријата и практиката. Во *Вистина и метод* (Gadamer, *Truth and Method* 306–10), Гадамер на неколку места го илустрира ова, но е најевидентно во воспоставувањето на концептот на апликација. Според него, не постои разбирање кое уште од почетокот не ја вклучува апликацијата на она што е разбрано со конкретната ситуација од која потекнува тоа разбирање. Секое теоретизирање е некаква активност од одредена конкретна животна ситуација. Она што на крајот дефинитивно ги поврзува теоријата и практиката за Гадамер, истовремено читајќи ги Платон и Аристотел, е сфаќањето за човекот како суштество кое е во потрага по доброто.

Гадамер ја препознава практичната филозофија кај Аристотел, иако експлицитно не може да ја најде кај Платон. Една од причините зошто во Платоновата филозофија често не се препознава овој елемент е поттикната од интерпретацијата на Аристотел, од неговата критика за концептот на Доброто. Тој го обвинува Платон за одделување на теоријата од практиката. Гадамер го критикува Аристотел за неговото погрешно интерпретирање на Доброто во Платоновата *Држава*. Со внимателното анализирање на овој концепт, но и преку изложувањето на онтолошката заснованост на идеите во дијалозите *Софист* и *Парменид*, според Гадамер, се докажува дека Платон немал конципирано таква бесмислена теорија

² Гадамер истакнува дека тука не станува збор за модерното сфаќање на теоријата и практиката. Теоријата во современоста, според него, го има изгубено својот дигнитет, претставувајќи само начин за собирање на информации, а практиката станува немоќна, однесувајќи се според однапред одредени универзалности, научена да слуша наредби, без капацитет да дејствува на универзалното. Наспроти овие значења, Гадамер се осврнува на старогрчките *θεωρία* и *πρᾶξις* во однос на нивното подлежачко единство кое херменевтиката сака да го возобнови.

според која идеите егзистираат во целосно одделен свет од стварите. Во *Филеб* се содржи централната аргументација за тоа дека идејата за Доброто не е засебна, трансцендентна идеја, туку таа го сочинува иманентното добро во човекот, но доброто сфатено во една дијалектичка спрега помеѓу задоволството и знаењето која е карактеристична на Сократовата отворена дијалектика. Дијалозите го прикажуваат Сократ како пример за практичната доблест на *φρόνησις*. Според Гадамер, „доблеста на практичното познание, на *φρόνησις*, се појавува како епитом на сè што прикажува Сократовиот примерен живот“. Во таа смисла, проблемот на *χρησιμότης*, имено поделеноста на трансцендентните идеи и сетилните ствари, никогаш не претставувал сопка за Платон. проблемот, според Гадамер, постои само во Аристотеловата интерпретација. Платон е погрешно осуден за статичноста на идеите и, според Гадамер, во Платоновите дијалози може да се забележи нивната динамичност.

Платоновите Сократ е целосно ангажиран во разговор кој е приспособен на способностите и предиспозициите на своите соговорници. Тој е мајстор во водењето на овие разговори, кое е всушност дијалектичко мајсторство. Преку дијалектиката Сократ се впушта во практичната филозофија. Преку него, Платон се гледа како практичен филозоф, но не според концептуалните решенија на неговата филозофија, туку според миметичката репрезентација на Сократовата фигура. Значи, според Гадамер, самиот Сократ не е практичен филозоф, туку практикувач на филозофијата. Истото тоа важи и за дијалектиката, таа не е практична филозофија, туку филозофска практика. Со еден збор, Гадамер смета дека во дијалектиката кај Платон се подразбира концептот на *φρόνησις*.

Наоѓајќи корени во текстовите на Платон и на Аристотел, Гадамер ја конципира својата теорија за „разбирањето“ како практичен начин на сфаќање, дескрипција на начинот на живеење. Херменевтичката практика кај Гадамер добива предимство над херменевтичката теорија, која интерпретира надвор од некои детерминирани правила и се фокусира на поединечни случаи. Гадамер не се гледа себеси како теоретичар на херменевтиката, туку повеќе како практичар, интерпретатор на традицијата и активен учесник во нејзиното живо пренесување. Затоа Гадамер смета дека

филозофската херменевтика е наследник на античката традиција на практичната филозофија.

Феноменолошко-херменевтички пристап

Со акцентирањето на практиката, кај Гадамер може да се забележат елементи од Хајдегеровата „херменевтика на фактицитетот“.³ Таа, според Хајдегер, е онаа херменевтика што не *разбира* преку теоретските конструкции, туку која се впушта во самиот фактичен живот. Хајдегер, а преку него и Гадамер, на еден начин прават феноменолошко „враќање кон самите ствари“ во име на Аристотеловата практична филозофија, а под светлина на Хусерловата феноменологија.

Уште од своите први размислувања за Платоновата филозофија, Гадамер се сретнува со тензијата релација помеѓу филологијата и феноменологијата. Во дополнителниот предговор за изданието од 1982 година на *Платоновата дијалектичка етика*, Гадамер вели дека ја оставил настрана филолошката академска интерпретација на Платон која тој ја научил под водство на Фридлендер (Paul Friedlander), а под влијание на филолошката школа на Вернер Јегер. Тој вели дека се чувствува како „прв читател на Платон“ (Gadamer, *Plato's Dialectical Ethics*, xxxii) што го отфрлил класичниот текст и што се посветил кон феноменолошкиот пристап. „Ние би биле лоши читатели на Платон“, вели Гадамер, „доколку не дозволиме неговите дијалози да нè водат до нештата, до самата суштина, отколку да ги читаме само како материјал од кој можеме да ја реконструираме Платоновата доктрина за почетоците“ (Gadamer, *Plato's Dialectical Ethics*, xxxiii). Тој смета дека интерпретацијата на Платон треба да го следи неговиот принцип според кој дескрипцијата на феномените и текстуалната интерпретација треба да бидат конвергентни.

³ Фразата „херменевтика на фактицитетот“, всушност, е наслов на предметот кој Хајдегер го одржал во летниот семестар во 1923 година на Универзитетот во Фрајбург. Подоцна ова предавање е објавено во 1988 година. Види Martin Heidegger, *Ontology - The Hermeneutic of Facticity*, Trans. John van Buren, Bloomington: Indiana University Press, 1999.

Она на што Гадамер се спротивставува е пренагласувањето на традицијата која се негувала помеѓу следбениците на класичната школа на Јегер, а која се сметала за доминантна. Таа практикувала одредени добро познати термини од старогрчкиот јазик, како што е, на пример, φρόνησις, да ги зема како непреведени, со цел да ја доловат автентичноста на текстот. Според Гадамер, тоа претставувало осификација на мислењето со што им се одземала живоста на класичните текстови. „Колку поблиску... интерпретациите се приближуваат до Платоновите текст“, објаснува Гадамер, „толку се подалеку од нивната задача да го разјаснат текстот. Колку повеќе тие се оддалечуваат од Платоновите јазик и мисла...сметам дека се поблиску до исполнување на својата задача“ (Gadamer, *Plato's Dialectical Ethics*, xxxv). Во таа смисла, феноменолошката интерпретативна задача според Гадамер не се состои во тоа читателот да се транспонира во грчкиот текст, туку текстот да се преведе во еден нов контекст каде што ќе се развива и ќе се разоткрива себеси, препорака која понатаму тој верно ја остварувал.

Херменевтичкото единство на филологијата и феноменологијата Гадамер ја наоѓа во приоритетот на прашувањето и дијалогот. Приоритетот на прашувањето тој го става над приоритетот на искажувањето поради тоа што со него полесно се слуша јазикот и на тој начин полесно се пристапува до самите ствари.

Дијалектиката и дијалогот

Додека за Хајдегер дијалектиката е „вистинска филозофска срамота“, па затоа Аристотел немал „никакво разбирање за неа“ (Heidegger, *Being and Time*, 47–8), за Гадамер дијалогот е есенцијален аспект не само на филозофското истражување, туку и на човечкиот живот. Според Гадамер, дијалозите на Платон не треба да бидат сфатени како мртви филозофски расправи, туку како говорен јазик и како дискусија која се развива. Затоа Гадамер во завршниот дел на *Вистина и метод* неколку пати се повикува на *Федар* и на *Седмото писмо*, укажувајќи на приоритетот на говорот наспроти пишувањето.

„Филозофијата за Платон“, вели Гадамер, „е дијалектика. Дијалектиката како обид е насочен кон *logos ousias...* и е детерминирана од значењето на битието“ (Gadamer, *Plato's Dialectical Ethics*, 4). Според Платон, битието само по себе не е спознатливо, а неговата суштина се манифестира само преку јазикот или *λόγος*. Преку нашата способност за говорење, според Гадамер, се покажува дека веќе поседуваме одредено разбирање за светот, но и дека јазикот може да претставува средство за спознавање на самата суштина на светот. Навраќањето кон *λόγος*-те се случува откако Сократ ја открива интелигибилноста на светот. За да се открие светот, треба да се увидат неговите аспекти со помош на кои тој останува ист, а сличностите помеѓу нештата најнапред се дофаќаат со зборовите.

Имајќи го предвид Гадамеровиот став за лингвистичноста на човековото познание и, ултимативно, на битието, една од целите на Гадамер е откривање на вистинската смисла на јазикот. Во едно од суштинските поглавја на *Вистина и метод, Херменевтичкиот приоритет на прашањето*, но и во неколку подоцнежни есеи, Гадамер укажува дека дијалогот, а не исказот, е вистинскиот клуч за смислата на јазикот. Тој вели: „Јазикот ја има својата вистинска суштина само во дијалогот“ (Gadamer, *Truth an Method* 443).

Една од специфичностите што Гадамер ѝ ја припишува на Платоновата дијалектика е нејзината „отвореност кон другиот“, карактеристика која недостасува во поформалните сфаќања за дијалогот. Според Гадамер, „отвореноста кон другиот вклучува признавање дека јас самиот морам да прифатам некои нешта што се против мене, иако никој не ме присилува на тоа“ (Gadamer, *Truth an Method* 357). Но, кај Гадамер оваа категорија добива поширока димензија. Во таа смисла, за Платоновите дијалог не може да се каже дека е систематичен валиден заклучок кој се случува според претходно утврдено сценарио. Во него учесниците случајно влегуваат во дискусија, а како што можеме да видиме во раните дијалози, од таа дискусија често не се извлекуваат конечни заклучоци. Идејата за отвореноста кај Платон, според Гадамер, укажува на отфрлање на обидот да се затвори дијалогот и отпор кон обидите за систематизирање и ограничување на дијалогот во претходно наметната формална структура.

Во таа смисла, може да се увиди дека дијалектичките истражувања на Сократ во кои ги „вплеткува“ своите соговорници во дијалозите, буквално и во принцип, се бесконечни. Според Гадамер, Платоновата дијалектика ја негира циркуларноста на докажувањето и ја афирмира плодноста на херменевтичкиот круг. Гадамер го отфрла Хегеловото целесообразно движење кон апсолутното познание, имено дијалогот не е прогресивна дијалектика која се движи прогресивно кон вистината. Тој нема телос, нема точка во која би се разрешиле сите поделби и теориски конфликти. Со дијалогот не се проширува некаков корпус на знаење. Херменевтичката дијалектика во својата основа ја подразбира Платоновата дијалектика според која разбирањето е нераскинливо од дијалогот, постојано продуцирајќи контрастни тензии. Во крајна линија, кај Гадамер на моменти може да се забележи став дека Платоновото прикажување на Сократовата постапка е многу позначајно од откритието за некое значајно филозофско решение кое може да се прочита во дијалозите.

Гадамеровото читање на Платон е повеќеслојно. Може да се детектира неговиот акцент на етичката димензија на Платоновата филозофија, тврдењето за единството на теоријата и практиката, методот на отворена интерпретација, тезата дека она што го нарекуваме „платонизам“ започнува од Аристотел, тврдењето за единство на филозофиите на Платон и на Аристотел, одбивањето да ја сведе Платоновата мисла на систем, внимателната разработка на поимите $\chi\omega\rho\iota\sigma\mu\acute{o}\varsigma$ и $\phi\rho\acute{o}\nu\eta\sigma\iota\varsigma$ и, најпосле, изведување на дијалектичко и дијалогско читање на Платон. Привидната дивергентност на темите и методите кај Гадамер само ја потврдува сложеноста во пристапот при читањето на Платон, но кој во суштина конвергира во ставот дека специфичното човечко дејствување е контекстуално определено, но суштествено отворено и, во принцип, бесконечно. Тоа укажува дека сите познавателни тврдења, вклучувајќи ги и тврдењата за Платоновата филозофија, мора секогаш да бидат одново анализирани и преиспитувани во светлината на контекстуалниот човечки дејствителен и познавателен хоризонт.

Постои анегдота кај Диоген Лаертиј во која се вели дека Платон кога посакал да се натпреварува во пишување трагедии, на дионизискиот фестивал го пресретнал Сократ на пат пред театарот. По разговорот со него, Платон се вратил дома и ги изгорел сите свои драмски текстови. Но, Платон, сепак, не се откажал од пишувањето. Сите забелешки против пишувањето што ги дава на неколку места, како што смета Дру Хајленд (Hylend, 39), треба му ги припишеме на историскиот Сократ. Тие биле доволни да го спречат Сократ во пишувањето, а Платон да го спречат во пишувањето филозофски расправи. Платон ги зел овие забелешки како сериозни дотаму за да ја избере дијалошката форма како средство за пишување, а со тоа, во исто време, колку што може повеќе да ги избегне негативните ефекти од овие принципи кои и самиот Платон ги застапувал.

Во таа смисла, дијалозите се медиум во кој постојано се одржува врската помеѓу филозофијата и говорот, живата дискусија, дебатата. Платон не ги пишува дијалозите на ист начин на кој другите филозофи пишуваат расправи со цел да реши одреден метафизички, познавателен или етички проблем. Целта на дебатирањето не е да се победи, по секоја цена да се убеди или да се понуди „вистинити“ искази, туку, како што вели во *Федар*, преку дијалектиката „да се води душата“, да се психагогизира. Само преку дијалогот, односно со заемно дејствување преку прашување и одговарање, душата станува достапна. Филозофијата, според Платон, не може да се подучи, до неа може да се пристапи само преку личен интензивен подвиг. Бидејќи дијалогот како книжевна форма единствено може да ја подражава дијалектиката како највисок метод на познание, тој е најсоодветен за Платоновата филозофија. Затоа Платон го избира дијалогот за свој медиум, како единствен и најсоодветен.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Gadamer, Hans-Georg, Richard E. Plamer (ed.). "Hermeneutics as Practical Philosophy." *The Gadamer Reader: A Bouquet of the Later Writings*, Evanston: Northwestern University Press, 2007.
- Gadamer, Hans-Georg. *Plato's Dialectical Ethics: Phenomenological Interpretations Relating to the Philebus*. Trans. Robert M. Wallace, New Haven/London: Yale University Press, 2009.
- Gadamer, Hans-Georg. *Truth and Method* Trans. Joel Weinsheimer and Donald G. Marshall, London/New York: Continuum, 2006.
- Gill, Christopher, François Renaud (eds.). *Hermeneutic philosophy and Plato: Gadamer's response to the 'Philebus'*. St. Augustine: Academia, 2010.
- Heidegger, Martin. *Being and Time*. Trans. John Macquarrie, Edward Robinson, Oxford/Cambridge: Blackwell Publishing, 1962
- Heidegger, Martin. *Ontology - The Hermeneutic of Facticity*. Trans. John van Buren, Bloomington: Indiana University Press, 1999.
- Hyland, Drew A. "Why Plato Wrote Dialogues." *Philosophy & Rhetoric*, 1, 1 (1968): 38-50.
- Платон. *Одбраната Сократова*. Прев. Елена Колева. Скопје: Македонска книга, 1983.

Jasmina Naumoska

PLATO'S DIALOGUES - HERMENEUTICS INTO ACTION

Gadamer's aversion towards methodologically strict interpretation of Plato's philosophy results in critique of doctrinal interpretations of Plato's philosophy. According to Gadamer, Plato's philosophy does not consist of a closed system of already established truths. Following his hermeneutical position, he reads Plato having in mind two presuppositions: truth is invariably related to the practical openness towards the world; and truth in its essence is endless dialogue, tested in the live discussion of questioning and answering. Plato's dialogues are the best example of this endless truth-searching.

According to Gadamer, the most important of the dialogues is *Philebus*, where he emphasizes the human aspect of the good, namely, that good is not as an abstract idea as it is a condition of the human life. As a key element in his theoretical inquiry Gadamer is taking the notion *φρόνησις* (practical wisdom), which Heidegger adopted from Aristotle's ethics to denote his concept of being-in-the-world. Although *φρόνησις* as a concept cannot be found explicitly in Plato's writings as in Aristotle's, Gadamer states that the maxim "mixed life is the best" is one of the main Plato's philosophical standpoints. Through Socrates, Plato presented a form of human existence, not a theoretical system. Since philosophy is searching for the truth, not its possession, the theory becomes the highest form of practice. Plato's philosophy is a mimetic representation of Socrates' practice. Gadamer states that he isn't a philosopher of practice, but a practitioner of the philosophy. Therefore the dialogue is an essential aspect, not only of philosophical inquiry, but of the human life. In that sense, Plato's dialogues are the best representation of this kind of "living".

